

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ОСВІТА У ХХІ СТОЛІТТІ: ШЛЯХИ РОЗВИТКУ

Випуск 3

*Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції
“Ціннісні пріоритети освіти у ХХІ столітті:
формування міжкультурної комунікації”,
м. Київ, МАУП, 24 травня 2011 р.*

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2012

Редакційна колегія:

Подолька А. М., д-р юрид. наук — головний редактор

Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф. — заступник головного редактора

Чернуха Н. М., д-р пед. наук, проф. — заступник головного редактора

Ігнатченко А. А., канд. техн. наук — відповідальний редактор

Видання здійснене в рамках проекту “Наукові праці МАУП”

Освіта у ХХІ столітті: шляхи розвитку / МАУП. — К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2010 —

Вип. 3 : Матеріали ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції “Ціннісні пріоритети освіти у ХХІ столітті: формування міжкультурної комунікації”, м. Київ, МАУП, 24 трав. 2011 р. / редкол. : А. М. Подолька (голов. ред.), М. Ф. Головатий (заст. голов. ред.), Н. М. Чернуха (заст. голов. ред.), А. А. Ігнатченко (відп. ред.). — 2012. — 246 с. : іл. — Бібліогр. в кінці ст.

У збірнику подано статті учасників Міжнародної науково-практичної конференції “Ціннісні пріоритети освіти у ХХІ ст.: формування міжкультурної комунікації”, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — розвитку освіти в Україні. Статті охоплюють широкий діапазон наукових досліджень українських учених.

Для науковців, освітян, державних службовців, політиків, викладачів і студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком української освіти.

ББК 74.04(4УКР)я43

ЗМІСТ

Н. М. Чернуха, Д. В. Біч

Міжкультурні зв'язки у сучасному
освітньому просторі 5

І. П. Бідзюра

Концепція мотивації професійної
діяльності: парадигмальний контекст
управлінської компетентності
працівників ВНЗ 8

О. В. Кобзєва, В. О. Матюхін

Особливості антикризового управління
недержавними ВНЗ 13

Т. І. Боєва, Н. В. Немченко

Вища освіта сучасної України 16

Г. Л. Бондаренко

Риторика як засіб навчання
невербальним особливостям
міжкультурної комунікації 18

В. А. Гапоненко

Перспективи дистанційного навчання
в галузі суспільно-політичного
знання 22

Л. В. Георгінова, О. В. Богданов

Підготовка майбутніх менеджерів
в умовах формування міжкультурної
комунікації 26

Г. Я. Дідух

Специфіка викладання політології
іноземним студентам у контексті
міжкультурної комунікації 32

О. І. Дікарев, О. В. Волонець

Атомна енергетика у політичному
та економічному вимірі 36

Є. І. Качмарський

Оптимізація мережі загальноосвітніх
навчальних закладів у контексті
адміністративно-територіальної
реформи в Україні 43

Ф. М. Медвідь, В. В. Баран

Елітарна концепція Юрія Липи в умовах
формування міжкультурної взаємодії 46

І. М. Найдьонов

Проблеми модернізації
ефективності освіти 54

Т. І. Науменко

Розвиток духовності дитини: педагогічні
технології 58

Н. М. Терещенко

Проблеми формування управлінської
стратегії бібліотечно-інформаційних
установ у забезпеченні якості освіти 62

О. О. Щербань

Загальні проблеми: інформаційні
технології і сучасна освіта 69

Н. Н. Юсеф

Межкультурные связи стран Ближнего
Востока (образовательный аспект) 71

І. О. Денісова

Формування міжкультурної
комунікації студентів вищих
навчальних закладів у процесі вивчення
іноземних мов 74

В. С. Ейсмонт

Теоретико-методологічні аспекти
економічного зростання, економічного
розвитку і розвитку економіки 78

Т. О. Костюк

Проблеми модернізації освіти в Україні
в рамках Болонського процесу 88

М. Ф. Медвідь, А. А. Ольховик

Соціалізація особистості
в умовах формування міжкультурної
комунікації 93

І. М. Николин

Розвиток комунікативного
досвіду особистості з труднощами
спілкування 97

І. О. Проценко

Політологічний вимір
інтелектуального капіталу 103

О. С. Хоменко

Засадничі умови формування політичної
стабільності в суспільстві,
що трансформується 107

К. Е. Шумовська

Проблеми освіти державних
службовців в сучасній Україні 117

О. В. КОБЗЄВА

д-р філософії в галузі ділового адміністрування, ад'юнкт-проф.

В. О. МАТЮХІН

д-р наук в галузі економіки, проф.

Прикарпатський інститут МАУП, м. Львів

ОСОБЛИВОСТІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ НЕДЕРЖАВНИМИ ВНЗ

Освіта у XXI столітті: шляхи розвитку, вип. 3, 2012, 13–15

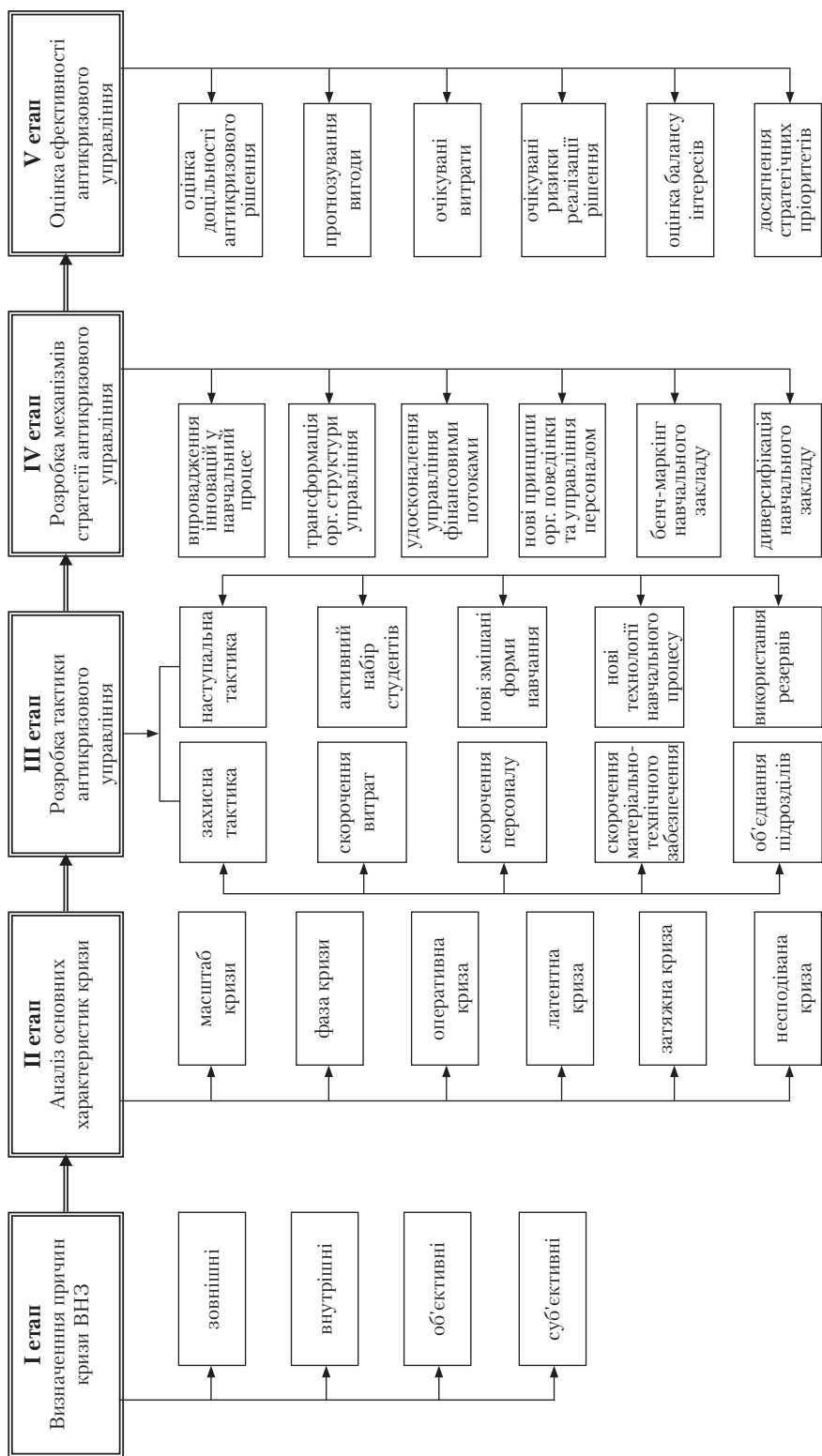
Вітчизняна галузь освіти як і більшість інших галузей економіки переживає наслідки світової економічної кризи. На діяльність недержавних ВНЗ значно впливає також демографічна криза в Україні, оскільки істотне скорочення чисельності абітурієнтів, як практично єдиного джерела надходження коштів, відповідно скорочує обсяги фінансування недержавних ВНЗ. Крім того, невизначена ситуація із змінами у законодавчій базі в галузі вищої освіти може призвести до затяжного виходу із нинішнього кризового стану. Негативний вплив цих чинників вимагає розробки моделі антикризового управління ВНЗ.

Пропонуємо модель антикризового управління недержавним ВНЗ (див. рисунок), яка передбачає п'ять етапів прийняття управлінських рішень: вивчення причин кризи, аналіз її основних характеристик, розробку захисної і наступальної тактики, розробку механізмів стратегії антикризового управління, а також оцінку його ефективності.

Серед основних причин кризи ВНЗ відзначені: економічні – зменшення платоспроможності населення і відсутність кредитування навчання; демографічні – зменшення чисельності випускників середніх шкіл; безсистемні реформи вищої освіти; зменшення ліцензійного обсягу набору, особливо для недержавних ВНЗ.

При дослідженні основних характеристик кризи визначено, що для більшості ВНЗ масштаб кризи охопив понад 25 % сфер діяльності, при цьому всі ВНЗ пройшли початкову фазу і перебувають у частковій фазі. Великий відсоток ВНЗ переживає оперативну кризу – відчуває дефіцит балансу навчального закладу, а частина ВНЗ наближається до кризи ліквідності. Особливу небезпеку становлять латентна та несподівані кризи.

Наступальна тактика антикризового управління більш ефективна порівняно із захисною за рахунок активної роботи із збільшення набору студентів, залучення до навчання працюючого контингенту

Модель антикризового управління недержавного ВНЗ

населення, а також застосування нових технологій у навчальний процес та проведення господарсько-договірних робіт.

Пропонуємо механізми стратегії антикризового управління ВНЗ, зокрема:

- упровадження різних видів інновацій у навчальний процес;
- трансформація організаційних структур управління, в тому числі створення малих навчальних структур (МНС), які працюють на принципі самоокупності. Це можуть бути докторантура, підготовка фахівців рівня MBA, тренінговий центр, наприклад підготовки волонтерів, підвищення кваліфікації для безробітних, кар'єра-центр для надання практичної підготовки і допомоги у працевлаштуванні студентам тощо;
- вдосконалення управління фінансовими потоками, насамперед збільшення обігових коштів;
- нові принципи організаційної поведінки і управління персоналом, у тому числі, пріоритети кадрової політики, професійні та кваліфікаційні вимоги до керівного персоналу ВНЗ в умовах кризи. Забезпечити успіх у кризовий період може відома тріада: "люди – інноваційний продукт – платоспроможність", у якій провідна роль, безумовно, належить першому компоненту;
- напрями диверсифікації ВНЗ, зокрема: розвиток нових на-

прямів освітніх послуг у МНС; відкриття нових навчальних спеціальностей різних освітньо-кваліфікаційних рівнів, які мають попит на ринку праці; впровадження нових технологій навчального процесу з метою зниження витрат ВНЗ; активна маркетингова політика на ринку освітніх послуг для збільшення набору студентів; упровадження нових змішаних форм навчання для поповнення контингенту ВНЗ.

Відзначено, що ефективність антикризового управління ВНЗ залежить від рівня інформаційного забезпечення, кваліфікації персоналу та вибору оптимального варіанта рішень, які погоджені з усіма учасниками навчального закладу. Необхідною умовою ефективності антикризових рішень є також оцінка балансів інтересу всіх сторін, які задіяні у функціонуванні ВНЗ; стабільні фінансові відносини між головною структурою ВНЗ та відокремленими регіональними підрозділами; між навчальним закладом і абітурієнтами, органами державної влади та власниками інфраструктурних об'єктів ВНЗ, а також між керівництвом ВНЗ та професорсько-викладацьким складом, працівниками деканату і кафедр. Запропоновано застосування механізму доцільності реалізації антикризових рішень та показників економічної ефективності, аналогічних при впровадженні інноваційних проектів.